

Nieuwsflitsen

Nieuwsflitsen is een periodieke uitgave van de heemkundekring 'Loon op 't Sandt' Verschijnt minimaal 6 keer per jaar
Correspondentieadres redactie: Castellanie 40, 5175 DD Loon op Zand
Emailadres: nieuwsflitsen@heemkundekringloonoptsandt.nl Jaargang 09. Nr. 05 1 nov 2016

In dit nummer onder andere:

☐	Uitslag enquête over Nieuwsflitsen	pag. 2
☐	Groen erfgoed in kaart gebracht	pag. 2
☐	Monumentennieuws: het stadskantoor in Tilburg	pag. 3
☐	Nederlands Centrum voor Volkscultuur	pag. 3
☐	Schenkingen	pag. 3
☐	De Omgevingswet in kernbegrippen	pag. 4
☐	Open Monumentendag 2016	pag. 4

Straet & Vaert 2016

In tegenstelling tot een eerdere mededeling dat de nieuwe uitgave van Straet & Vaert op 5 november het levenslicht ziet, hebben we de datum van de lancering moeten opschuiven naar **zaterdag 12 november**.

Het bestuur nodigt u van harte uit om bij de presentatie aanwezig te zijn; u kunt de nieuwe Straet & Vaert dan ook als een van de eerste belangstellenden in ontvangst nemen.

Locatie: Gilde St. Hubertus, Klokkenlaan 21.
Aanvang 14.00 uur.□

Lezing in Residentie Molenvijk

Het spijt ons u mee te moeten delen dat de lezing door prof. dr. Jos Swanenberg op 24 november a.s. geen doorgang kan vinden. In verband met het 40-jarig jubileum van de Residentie is de agenda overvol en moest een keus gemaakt worden in activiteiten.□

Geïnteresseerd in een basiscursus archeologie?

De Archeologische Vereniging Kempen en Peel-land is voornemens om komende winterperiode weer een **Basiscursus Archeologie** te organiseren als hiervoor voldoende belangstelling bestaat. Mocht u ook interesse hebben meld u dan aan,

want met alle inspanningen die op dit moment gedaan worden om in Midden-Brabant ook een afdeling van de Archeologische Werkgroep Nederland op te richten, kan het zomaar zijn dat een cursus in **Loon op Zand** tot de mogelijkheden behoort.

Hier volgen wat nadere gegevens:

- de "Basiscursus Archeologie 0.2" start bij 15 belangstellenden;
- iedereen met interesse in archeologie vanaf 16 jaar kan deelnemen: maximaal 25 personen;
- deze cursus bestaat uit 10 lessen van tweeënhalf uur; frequentie is om de 14 dagen, waarvan vier praktijklessen;
- de deelnameprijs bedraagt € 120,00 voor leden van de Archeologische Vereniging, niet-leden betalen € 50,00 extra.

Geef je op bij het secretariaat van de Archeologische Vereniging Kempen en Peelland:
awnafdeling23@gmail.com □

Openingstijden De Kletterenhoef

De normale openingstijden (behalve op feestdagen) van onze werkruimte zijn:

- *Dinsdag: 9.00-12.00 uur;*
Bovendien op de eerste en derde dinsdag van de maand: 13.30-16.00 uur;
- *Woensdag: 13.30-16.00 uur;*
- *Donderdag: 13.30-16.00 uur.□*

Secretariaat heemkundekring:

Theo Schroemges, Scorpius 7,
5175 XM Loon op Zand. Tel. 363030. Email:
secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl □

Uitslag enquête over de Nieuwsflitsen

We hebben 22 reacties terug gekregen van de 234 leden. Je kunt dus vaststellen dat de betrokkenheid helaas laag is.

Een lid geeft aan de Nieuwsflitsen nooit te lezen maar wel graag te blijven ontvangen. Sommige leden antwoorden dat, als ze een geprint formulier kregen, ze dit wel zouden invullen, maar dat ze de Nieuwsflitsen toch niet lezen. Een aantal keren zijn niet alle vragen beantwoord.

Over het algemeen (20 leden) is men wel tevreden over de communicatie van het bestuur naar de leden. Niemand wil regelmatig artikelen aanleveren, één lid wel incidenteel.

Bij vraag 2 waren er veel antwoordmogelijkheden. Daarom is geen duidelijke lijn in de antwoorden te ontdekken. Een voorbeeld: bij een drietal leden is er meer behoefte aan informatie over en rond de eigen heemkundekring dan over landelijk en regionaal cultureel erfgoed, terwijl twee leden het omgekeerde willen.

Over de wijze van verspreiding: 16 van de 22 leden vinden verspreiding via de mail prima; drie willen graag een geprinte versie.

17 van de 22 respondenten vinden de leesbaarheid goed. Vier leden vinden de kolomindeling niet prettig.

Tot slot nog een opmerking over de doeltreffendheid van zo'n enquête. Bij een vergadering meningen peilen is vaak duidelijker, maar dan bereiken we slechts een kleine vaste groep. Via een mail bereik je een groter publiek. Het is lastig om een goede enquête te formuleren en als je dit niet goed doet is de output natuurlijk ook bedenkelijk. Maar we zijn een heemkundekring en geen marketing bedrijf.

Alle inzenders danken wij voor de moeite om de enquête in te vullen.

Bestuur en redactie Nieuwsflitsen

Groen erfgoed in kaart gebracht

Op 1 juli 2016 is de 'Kaart groen erfgoed' gepresenteerd. In deze volledig digitaal te raadplegen atlas komen allerlei thema's aan bod, zoals de

al eerder verschenen 'Kaart van verdedigingswerken'. De 'Kaart groen erfgoed' maakt deel uit van de Landschapsatlas, die in de loop van dit jaar verder wordt uitgebreid.

Bossen, houtwallen en heggen

De 'Kaart groen erfgoed' is opgebouwd uit verschillende thematische kaartlagen, zoals rijksbeschermden buitenplaatsen met beschermd groenaanleg, nationale parken en eendekooien. Bijzonder is de kaartlaag over landschappelijk groen erfgoed. Het gaat hierbij om oude bossen, houtwallen en heggen. Dit soort erfgoed is kwetsbaar en historische landschapselementen worden steeds zeldzamer.

Naar schatting is er van het areaal aan historische landschapselementen (van voor 1850) minder dan 3% over. Door veranderingen in het landschap is de helft van de ongeveer 100 autochtone struik- en boomsoorten een zeldzaamheid geworden. Deze kaart brengt gebieden in beeld waar deze soorten nog wel te vinden zijn en helpt zo om verantwoorde keuzes te maken.

Het betreft een omvangrijke inventarisatie waarvan het veldonderzoek 25 jaar in beslag nam. Bij deze kaartlaag over landschappelijk groen erfgoed hoort een toelichting, de 'Atlas van het landschappelijk groen erfgoed van Nederland'.

Eerste Nederlandse bosstatistiek

In de 'Kaart groen erfgoed' is ook de eerste Nederlandse bosstatistiek opgenomen. Staatsbosbeheer heeft in de periode 1938-1942 het totale bosareaal van Nederland in kaart gebracht. Deze gedetailleerde inventarisatie is met de 'Kaart groen erfgoed' voor het eerst digitaal en voor een breed publiek toegankelijk gemaakt.

Landschap in Nederland

De Rijksdienst beheert een website over het cultuurlandschap: www.landschapinnl.nl. Op deze website is niet alleen informatie te vinden over groen erfgoed, maar ook over andere landschapsthema's, zoals agrarisch landschap, stedenbouw, infrastructuur en maritiem landschap. De 'Kaart groen erfgoed' is daar ook te bekijken.

Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed 1-7-2016

Monumentennieuws uit onze omgeving

Het Tilburgs stadskantoor

Naar aanleiding van de discussies rond de herontwikkeling van het winkelhart van Tilburg willen Heem-
schut, Cuypers-
genootschap en de historische
kring Tilborgh

de gemeentelijke monumentenstatus aanvragen voor het Stadskantoor 1.

Doel is om in de planvorming een duidelijk afwegingskader te krijgen, zodat bij sloop, nieuwbouw en herbestemming rond het stadsplein ook de cultuurhistorische waarden zorgvuldig worden afgewogen. Daar ontbreekt het aan in de huidige planvorming ondanks quickscans, cultuurhistorische waarden en inbreng van erfgoedinstellingen. Door de plannenmakers wordt met alle historische informatie maar weinig gedaan.

Stadskantoor

Het Stadskantoor 1 (links op de foto) is een strak ontworpen modern gebouw met een zwarte spiegelende, gladde granieten huid, overtuigend geplaatst naast en achter het witte romantische paleis

van 1849. Het domineert, ondanks zijn omvang, het paleis niet en dat was ook de opdracht.

Het gebouw is ontworpen voor zijn functie als stadskantoor, toegankelijk en transparant, met een duidelijk horizontale geleding. Er is sprake van drie bouwvolumes, ieder met een eigen functie: de hoogbouw voor de gemeenteambtenaren, de laagbouw achter het paleis voor het publiek en de laagbouw aan de westzijde voor het bestuur. Het gebouwenensemble van stadhuis, paleis, rechtbank, kerk en schouwburg vormen tezamen een agora, een forum, een stadshart, uniek in Nederland.

In het stadskantoor is ook veel kunst aanwezig.

Erfgoedstem 18 augustus 2016

Nederlands Centrum voor Volks- cultuur

Op 1 januari 2016 hebben wij een nieuwe naam gekregen:

Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland.

En wij zijn ook verhuisd naar:

Multatulilaan 12
4103 NM Culemborg
030-2760244 info@immaterieelerfgoed.nl
Website: www.immaterieelerfgoed.nl □

Nieuwsflitsen 2017

	verschijnt op	kopij inleveren t/m
Nr. 1	1 januari	15 december 2016
Nr. 2	1 maart	18 februari □

Schenkingen

De heemkundekring mocht in de afgelopen periode ontvangen van

- Maria van der Laak-Verschuren: enkele documenten van schoenfabriek Van Lier o.a. een fabrieksreglement uit 1957;
- Truus Bennebroek: klassenfoto's, bidprentjes en foto's van Emile van Beers;
- W. van Esch: bidprentjes.

Alle gevers hartelijk dank! □

° Nieuw Loon op Zand

De Omgevingswet in kernbegrippen

In 2019 zal hij in werking treden: de Omgevingswet. Het doel van deze wet is duidelijk: sneller en efficiënter initiatieven beoordelen door de overheid. Een initiatiefnemer hoeft voor zijn vergunning alleen nog maar langs het loket 'omgevingsvergunning'. Maar liefst zestien huidige beleidsterreinen komen in dit ene loket samen. En dit gaat haar vruchten afwerpen. De wettelijke beoordelingstijd, bijvoorbeeld, gaat van 26 naar acht weken. 'Sneller en goedkoper dus', aldus het slot van een introductiefilmpje.

Omgevingswet -> omgevingsvisie -> omgevingsplan

Een kernbegrip binnen de Omgevingswet is de zogenoemde *omgevingsvisie*. Iedere gemeente beschrijft in deze visie hoe zij zich als gemeente wil zien in de nabije toekomst. De gemeentelijke ambtenaren werken dit verder uit in een *omgevingsplan*. In dit plan is de gemeente ingedeeld in geometrisch afgebakende locaties. Vervolgens worden gebiedsgerichte functies en regels toegekend aan deze locaties.

Gebiedsgerichte functies

Op een gemeenteplattegrond komt bijvoorbeeld een bos voor. Deze locatie krijgt de functie *natuurontwikkeling*. Een braakliggend terrein krijgt de functie *woonontwikkelingsgebied*. Het centrum met veel (rijks)monumenten krijgt de functie *cultuurhistorisch waardevol gebied*. Uiteindelijk moeten deze functies niet een belemmering zijn, maar eerder een invitatie tot projectontwikkeling. Ook hiervoor is een nieuwe naam bedacht: *uitnodigingsplanologie*.

Gebiedsgerichte regels

Uit deze afgebakende locaties volgen regels die specifiek voor die 'functielocaties' gelden. In de praktijk: een burger kan niet zonder omgevingsvergunning zijn huis slopen als dit in een afgebakende cultuurhistorisch waardevol gebied ligt en een projectontwikkelaar mag geen huizen bouwen in een gebied met de functienatuurontwikkeling. Opmerkelijk: voor de gemeente zelf gelden deze gebiedsgerichte regels ook. Zo zou een gemeente bijvoorbeeld een huis pas als gemeentelijk monument kunnen aanwijzen als dit in een *cultuurhistorisch waardevol gebied* staat.

Samengevat: de kern van de wet

Elke gemeente schrijft een *omgevingsvisie*. Deze vertaalt zij in een *omgevingsplan*. Dit plan is eigenlijk een plattegrond van de gemeente. Het is online raadpleegbaar en biedt geometrisch afgebakende locaties die verschillende functies dragen. Aan de hand van dit omgevingsplan kan een initiatiefnemer al bij voorbaat zien of zijn idee levensvatbaar is op een bepaalde locatie.

Een voetnoot: maatwerk?

De Omgevingswet is maatwerk. Elke gemeente mag er – binnen kaders – een eigen invulling aan geven. Zo kan men ervoor kiezen meer geluidshinder toe te laten op afgebakende locaties. Dit heet in de wet *afwegingsruimte*. Dit is positief; elke gemeente heeft immers andere prioriteiten. Maar de vraag blijft: wat is het kader waarbinnen gemeenten mogen bewegen met betrekking tot de bescherming van ons erfgoed? Of dit een duidelijk en eng afgebakend kader is, is nog niet duidelijk, hoewel dit zeer bepalend is voor de toekomst van ons patrimonium.

Erfgoedstem 20 oktober 2016

Monumentendag 2016

Thema van de Open Monumentendag op 10 september 2016 was dit jaar **iconen en symbolen**: beelden en tekens met een bijzondere betekenis.

De heemkundekring wilde met foto's de restauratie van de twaalfde kruiswegstatie laten zien, omdat deze het slechtst aan toe was. Mari Kokx en James Hannam hebben de foto's ingelijst en voorzien van tekst.

Er was dit jaar minder belangstelling voor de kerk en kerktoeren, maar de meeste bezoekers waren vol lof over de kerk en de rondleiding in de kerktoeren, die door Erik Gelevert werd verzorgd.

Pastoor Luijckx had in de kerk diverse kazuifels opgehangen.

Mia Janssen-van Hooren, Annie Spapens-Brands, Tiny Musters-van Loon, Maria Verstappen-den Otter, Sjef Essens en Rianne van den Hout hielden

toezicht in de kerk.

Pastoor Luijckx en Inge Mols zorgden voor versnapering voor de vrijwilligers.

James Hannam

° Foto: Cees Stadhouders